

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

към отчета за касово изпълнение на бюджета и на сметките за чужди средства на Комисията за защита на личните данни към 31.12.2023 г.

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) е независим държавен орган, юридическо лице на бюджетна издръжка, чиито председател е първостепенен разпоредител с бюджет. Създадена е през 2002 г. в изпълнение на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД). Основната дейност на Комисията е осъществяване на ефективна защита на правата на физическите лица по отношение на обработката на техните лични данни. Със Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН), (обн. ДВ, бр. 11/02.02.2023 г.) Комисията за защита на личните данни е определена за Централен орган за външно подаване на сигнали и за защита на лицата, на които такава защита се предоставя. С приемането на този закон за КЗЛД възникват съществени допълнителни нови задължения и правомощия в качеството ѝ на такъв централен орган.

До месец август 2023 г. разходите са съобразени с изискванията на чл. 87 от Закона за публичните финанси и Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2022 г. и Закона за бюджета на националната здравноосигурителна каса за 2022 г. (Обн. ДВ, бр.104 от 30.12.2022 г., изм. и доп. ДВ, бр. 53 от 20.06.2023 г.)

Със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2023 г. (Обн. ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г.) е утвърден бюджета за дейността на КЗЛД, във функционална област „Защита на личните данни на физическите лица“ в размер на **6 985 000 лева**. Средствата, необходими за покриване на разходите за изпълнение на възложените със ЗЗЛПСПОИН дейности са осигурени по бюджета на Комисията на основание § 6 от заключителните разпоредби на същия. През отчетният период по бюджета са извършени следните корекции:

- на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ, във връзка с необходимостта за осигуряване на средства за придобиване на дълготрайни материални активи, през месеците октомври и декември са извършени вътрешни компенсирани промени на бюджета в намаление на разходите за издръжка и увеличение на капиталовите разходи със сумата общо в размер на 75 200 лв.;

- на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ, през месеците ноември и декември са извършени вътрешни компенсирани промени между параграфите в рамките на показател „Персонал“ със сумата общо в размер на 58 000 лв.;

- на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ, през месец декември е извършена вътрешна компенсирана промяна между параграфите в рамките на показател „Капиталови разходи“ със сумата в размер на 22 900 лв.

След извършените корекции общият размер на утвърдения бюджет на КЗЛД за 2023 г. е не променен.

С ПМС № 284 от 13.12.2023 г. е увеличен утвърдения със ЗДБРБ за 2023 г. максималния размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2023 г. по бюджета на КЗЛД, със сумата в размер на 350 000 лв.

В отчета за касово изпълнение на бюджета към 31.12.2023 г., по §§ 28-02 “Глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети” са отчетени приходи в размер на 122 951 лв. (17,56% от годишния план), които представляват административни глоби и имуществени санкции, наложени с наказателни постановления и решения, издадени от КЗЛД

като държавен орган по силата на КЗЛД и получени суми за съдебни разноси. От общо отчетените приходи сумата в размер на 91 720 лв. е постъпила касово по бюджетната банкова сметка на КЗЛД, а сумата от 31 231 лв., представляваща просрочени публични държавни вземания е принудително събрана от органите на Националната агенция по приходите (НАП) и въз основа на предоставената от тях информация е отразена в увеличение на §§ 28-02 “Глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети” и в намаление на §§ 36-18 “Коректив за внесени в ЦБ от НАП приходи на министерства и ведомства (-)”, съгласно съвместни указания ДДС № 12/10.12.2009 г. на МФ и БНБ, както и с указания ДДС № 13/29.12.2010 г. на МФ. По §§ 37-02 „Внесен данък върху приходите от стопанска дейност на бюджетните предприятия (-)” е отразен платен данък в размер на 351 лв., начислен през 2022 г., а по §§ 36-01 „Реализирани курсови разлики от валутни операции (нето) (+/-)” е отчетена курсова разлика на 40 лв. от покупко-продажба на валута.

Традиционно факторите, които оказват влияние върху размера на събраните приходи, са възможностите за съдебно обжалване на индивидуалните административни актове на КЗЛД, с които се налагат административни наказания, редуцирането на размера на наложените санкции в резултат на съдебно обжалване, предоставената възможност за доброволно изпълнение и ефективното събиране на просрочени вземания от НАП. Основна причина за недостатъчния обем на събрани приходи от наложени санкции са нарастващата инфлация, значително увеличаване разходите за издръжка на домакинствата и невъзможност в този период длъжниците да заделят средства за погасяване на задълженията. В резултат се реализира възможността за оспорване на актовете на КЗЛД/Председателя по съдебен ред, което от своя страна води до отлагане плащането на наложените административни наказания. В допълнение се отчита и много ниска събираемост от страна на НАП на просрочените публични държавни вземания, които са й предоставени от КЗЛД за събиране. От общо изпратените за събиране просрочени вземания в размер на 770 467 лв. (вкл. и от предходните години) към 31.12.2023 г. са събрани само 31 231 лв.(4,05%). НАП не събира вземанията по наложени санкции с приоритет в изискуемите срокове, същите се погасяват по давност, което обезсмисля работата на Комисията и на служителите от нейната администрация. В допълнение самата институция НАП има задължение към КЗЛД по наложена имуществена санкция в размер на 5 000 лв., която към 31.12.2023 г. не е заплатена въпреки отправената покана за доброволно изпълнение на 04.07.2023 г. Доброволното заплащане на наложените санкции е изключително труден процес поради:

1. Възможност да забавят плащането чрез двуинстанционно обжалване, като за периода юридическите лица са препродадени или обявени в ликвидация или други правни способи с цел непонасяне тежестта на наложената санкция и избягването на отговорност.

2. Изчакване на погасителната давност тъй като НАП не предприема своевременни действия по събирането им и услугите на съответните физически и/или юридически лица не са обвързани с погасяване на задълженията към хазната.

Получената субсидия към 31.12.2023 г. от ЦБ в размер на 5 504 688 лв. предоставяна със ЗДБРБ за 2023 г., както и разпределените суми за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 934 352 лв. са отчетени по §§ 31-10 “Трансфери от/за ЦБ (+/-)”.

Общо отчетените касови разходи по бюджета на КЗЛД към 31.12.2023 г. в дейност 111 “Контролни органи” са в размер на 6 530 369 лв., които представляват 93,49 % от утвърдения годишен бюджет за дейността. Извършените разходи за персонал са в размер на 3 778 671 лв. или 89,62 % от годишните разходи. Отчетени са разходи за издръжка и държавни данъци и такси в размер на 998 942 лв. или 99,54% от уточнения план по § 10-00 “Издръжка” и § 19-00 “Платени данъци, такси и административни санкции”. Отчетените капиталови разходи, подпомагащи административната дейност са в размер на 1 752 756 лв. или 99,30% от уточнения план по бюджета. Основни фактори оказали влияние върху размера на извършените разходи за периода са ограничението през първите седем месеца за извършването на

разходи и предоставянето на трансфери в размер не по-голям от размера им за същия период на предходната година, съгласно чл. 87 от Закона за публичните финанси и подготовката и създаването на външен канал за подаване на сигнали, чрез разработка и внедряване на информационна система за външно подаване на сигнали, съответното хардуерно оборудване, обособяване и оборудване на помещения за допълнително създадена дирекция, подновяване на системи за контрол на достъпа и видеонаблюдение, съгласно новоприетия ЗЗЛПСПОИН.

През отчетния период са начислени всички нови задължения за разходи в размер на 2 742 367 лв. и възникнали ангажименти в размер на 2 686 531 лв., както за същинската дейност на Комисията по ЗЗЛД, така и за обезпечаване на дейността по новия закон, а именно разработка и внедряване на информационна система за външно подаване на сигнали, която да надгради съществуващите в КЗЛД информационни системи и да въведе допълнителни функционалности позволяващи свързаност на новоизграждащия се регистър за сигнали по ЗЗЛПСПОИН при КЗЛД с всички останали регистри на задължените по закона субекти в частния и публичния сектор. Проведени са две обществени поръчки, избрани са изпълнители и са сключени два договора за капиталови разходи, от които за доставка и инсталация на хардуерно оборудване за обезпечаване нуждите на КЗЛД на обща стойност **439 800 лв.** и за разработване и въвеждане в експлоатация на информационна система за външно подаване на сигнали на обща стойност **984 000 лв.** Към края на отчетния период договорите са изпълнени. Сумите за капиталови разходи свързани с изграждането и въвеждането в експлоатация на системата са включени в бюджета на КЗЛД за 2023 г., като максималният размер на ангажиментите за разходи, които са поети и максималният размер на новите задължения за разходи, които са натрупани са в рамките на съответния годишен показател. Отразени са всички реализирани ангажименти в размер на 2 742 367 лв., както и корекции (в намаление с 143 891 лв.) в приблизителните стойности на първоначално начислени ангажименти по договори, поради промяна на обема или изтичане на срока им.

В началото на 2023 г. наличните средства по набирателната сметка на КЗЛД са общо в размер на 1 791 лв. - гаранции за изпълнение на 2 договора за обществени поръчки. През отчетния период в отчета за касово изпълнение на операциите и наличностите по сметка за чужди средства (Б-3 с код 33) е отразена сумата на върнати гаранции за изпълнение на два договора в размер на 3 763 лв. и получена гаранция за изпълнение на договор за доставка на 2 броя автомобили в размер на 4 975 лв. Общо наличните чужди средства към 31.12.2023 г. са в размер на 3 003 лв. – гаранции за изпълнение на 2 договора за обществени поръчки.

С извършените разходи през отчетния период е обезпечена дейността на КЗЛД и нейната администрация, като основните резултати са изготвен и внесен в Парламента годишен отчет за дейността на КЗЛД през 2022 г., който е публикуван и на интернет страницата на Комисията в началото на отчетния период, както и стартирането на разглеждане и обработване на сигнали по влезлия в сила на 04.05.2023 г. ЗЗЛПСПОИН. В много кратки срокове КЗЛД успява да положи основите на националната система за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Акцент от обнародването на закона до края на 2023 г. е поставен върху информационно-разяснителната дейност сред задължените субекти по ЗЗЛПСПОИН – работодателите от публичния и частния сектор, с цел създаване на необходимите условия за законосъобразно изпълнение на техните законови задължения. Наред с това са предоставени редица консултации на физически лица, възнамеряващи да подадат сигнал при условията и по реда на този закон.

През отчетния период Комисията е осъществявала обичайната си по вид и обем за този период на годината дейност и функции по ЗЗЛД, като основен външен фактор, който оказва влияние върху постигнатите резултати през отчетния период, е развитието на информационните и комуникационни технологии и „възможностите“ за неправомерен достъп до лични данни, което генерира увеличение на дейностите и функциите, върху които КЗЛД трябва да осъществява надзор. Повишената от 2018 г. насам обществена информираност по

въпросите, свързани със защитата на личните данни, в т.ч. по-високата чувствителност на физическите лица има за последица значително увеличаване на броя жалби, сигнали и запитвания на граждани и администратори на лични данни. Негативно влияние върху резултатите от работата на КЗЛД оказват редица фактори, като напр. пасивно поведение на страните в административните производства по жалби пред КЗЛД, усложнена и тромава процедура по АПК по отношение редовното връчване на книжа на страните в административните производства, отказ от страните за съдействие на КЗЛД при събиране на доказателства, необходимост от съдействие на други органи за служебно събиране на доказателства. Усилията на Комисията за разясняване и контрол относно системното прилагане на Регламент (ЕС) 2016/679 и на ЗЗЛД, дават своите резултати. Това намира израз в по-стриктното прилагане на нормите за сигурност, произтичащи от Регламента и стремежа към съответствие с принципите прокламирани от него. По-доброто разбиране на Регламента и повишаването на изискванията за сигурност при обработването на лични данни от администраторите и обработващите намира отражение в броя на подадените към настоящия отчетен период уведомления за нарушение на сигурността. Друг външен фактор, оказал влияние върху постигане на резултатите и размера на извършените разходи е продължената практика от предходните години за провеждане на отдалечени заседания на Европейския комитет по защита на данните във формат експертни подгрупи и пленарни заседания. Постоянен негативен вътрешен фактор, оказал влияние върху постигнатите резултати, освен сериозната натовареност на експертите, е продължаващият недостиг на кадри с опит и знания в областта на защитата на личните данни. Поради липсата и тежестта на достатъчно експерти, подготвени в областта на защитата на личните данни, все още продължава работата по изготвяне на подзаконовата нормативна уредба в тази област – задължение, произтичащо от измененията и допълненията в ЗЗЛД през 2019 г.

ГЛ. СЧЕТОВОДИТЕЛ: /П/
 Юлия Манова

ПРЕДСЕДАТЕЛ: /П/
 Венцислав Караджов